

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 24 K, pol leta 12 K in za četrt leta 6 K. — Naročnina izven Jugoslavije 32 K. — Naročnina se pošilja na: Upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo, če obsegajo 4 strani 40 vin., na 8 straneh 60 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvu: Koroška cesta št. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Za inserate se plačuje od enostopne petitvrste za enkrat K 180. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 50 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. Nezaprete reklamacije so poštnine proste.

Zveza viničarjev.

V nedeljo, dne 18. aprila, dopoldne, se je zbrala v dvorani Jugoslovanske strokovne zveze veliko število zaupnikov-viničarjev iz mariborskega okrožja. Zbrali so se, da si ustanovijo „Zvezo viničarjev.“ — Shod je otvoril g. Krajnc. Za predsednika shoda je bil izvoljen Jožef Gornik iz Strihovca, za I. podpredsednika A. Emeršič iz Vurberga; za II. podpredsednika J. Ferline od Sv. Jakoba, za zapisničarja pa Ivan Sirk iz Svečine. Govorili so: predsednik Gornik, Krajnc, poslanec Vesenjak, Repina iz Krčevine, Geč iz Vurberga, Žebot, Krepek, Knuplež iz St. Petra in Karba iz Studencev. Za mariborsko okrožje se je ustanovila Zveza viničarjev, ki pod okriljem Jugoslovanske strokovne zveze ustanavlja po župnijah samostojne skupine. Za vsako župnijo so se določili zaupniki, ki bodo vzeli organizacijo v roke. Glavni odbor „Zveze viničarjev“ se je tako-le sestavil: Knuplež Jožef (St. Peter), predsednik; Pešl Ivan (St. Ilia), I. podpredsednik; Ferline Jurij (St. Jakob), II. podpredsednik; Koren Franc, tajnik; odborniki: Lednik Franc, Repina Andrej, Ribič J., Geč Franc, Kotovšek Ivan, Kožuh Alojzij, Pen Simon, Svarc Jožef, Sirk Ivan, Gornik Jožef, Kramberger Andrej, Emeršič Andrej, Breg Ivan, Rebernik Jožef, Zarnec Vinco, Škerget Henrik, Kristl Franc in Kurnik Janez.

Zborovanje je trajalo od 9. do 11. ure opoldne. Viničarji sami so z vso odločnostjo povdarjali, da ne marajo brezverske in hujškajoče socialdemokratske organizacije, ki ima edini namen, da sedaj pred volitvami lovi na deželi kaline-volilce. Rdeči brezverski agitatorji od takozvane „Kmetko-delavske zveze“ hočejo viničarje speljati na kriva pota in zanesti smrtno sovraštvo med kmete in viničarje. Na shodu se je resno razpravljalo pred vsem o tem, kako pomagati viničarjem, kjer se jim godi slabo, do boljšega položaja. Tozadnji sklepi se predložijo deželni in osrednji vladi. Poslanec Vesenjak pa jih bo izročil našim poslanem. Po zelo zanimivi in živahni razpravi so se sprejele naslednje resolucije:

1. Dosedanji viničarski red je sad liberalnega naziranja in ne odgovarja potrebam viničarjev. Tre-

ba ga je temeljito preosnovati. Zato zahtevamo nov viničarski red, ki naj zajamči našemu poštenemu delu tudi pošteno plačilo in omogoči nam in našim družinam vsaj skromno življenje. Zahtevamo tudi, da viničarji po svojih pravih izvoljenih zastopnikih sodelujejo pri izdelovanju novega viničarskega reda.

2. Viničarji zahtevamo splošno, obvezno zavarovanje za starost, onemoglost, za slučaj bolezni in elementarnih neugod.

3. Trenutno zahtevamo viničarji pomoč v prehrani, obleki in obuvi. Posebno obleka in obutev je nujno potrebna, ker je pri svojem težkem delu izredno mnogo porabimo.

4. Vzrok draginje, ki vlada sedaj pri nas, viničarji ne vidimo samo v splošnem pomanjkanju blaga kot posledica svetovne vojske, ampak tudi v kopičenju pri verižnikih in trgovcih. Zato zahtevamo ostrejšo kontrolo nad trgovci in uničenje verižništva, ki je največji vzrok draginje.

5. Viničarji soglašajo in pozdravljajo sklepe S. L. S. v zadevi agrarne reforme in povdarjajo, da je treba tudi velike vinograde razdeliti in sicer med one, ki jih bodo s svojo družino sami obdelovali. V prvi vrsti pa se naj ozira agrarna reforma na viničarske invalide, vdove in sirote.

6. Posednike izven države naj se prisili, da izpolnijo svoje obveznosti do viničarjev.

7. Dnina bodi z ozirom na sedanjo neznosno draginjo sorazmerno takšna, kakor je bila pred vojno.

8. Viničarji mariborskega okrožja odločno protestiramo proti hujškanju socijalnih demokratov med viničarji, ki hočejo napraviti razdor med kmeti in viničarji. Mi viničarji zahtevamo svojo pravico do zadnje pitice, pa pri tem hočemo živeti v krščanski vzajemnosti in slogi s kmeti, ki nam dajo našo pravico. Krščansko misleči viničarji odklanjamo socialdemokratsko organizacijo, ki ni nič drugega, nego lov na volilce pred volitvami.

Zahteve koroškega ljudstva.

Resolucije, sprejete na kmetiskem in delavskem zborovanju v Črni na Koroškem dne 11. aprila 1920.

200 kmetov in delavcev, zbranih na strokovnem zborovanju dne 11. aprila v Črni pri Prevaljah zahiteva:

1. Vlada naj zastavi vse svoje moči, da se neha ali vsaj omili in omeji neznosna draginja, pod katero ječijo naši kmetje v tukajšnjih goratih krajih in naše delavstvo pri svinčenem rudniku, posebno kar se tiče živeža in obleke.

2. Vlada naj pospeši volitve in odločno zahtevamo, da dobijo volilno pravico tudi ženske, ki so posebno v vojni morale same obdelovati polje. Zato jim tudi sedaj gredo pravice.

3. Vsi zbrani zahtevamo, da se za odmero dohodninskega davka opusti za sedanji čas krivična podlaga 1600 K, temveč naj se zanašajo na temelj svota 12.000 K, ki odgovarja nekoliko sedanjim razmeram.

4. Vlada naj pospeši razdelitev veleposestev, ker zlasti v našem okraju pridejo v poštev posestva grofov Thurnov in Bleiberger Bergwerk.

5. Možiška dolina ima mnogo gozdov in tudi živinoreja je razvita. Toda izvoz je zelo težaven. Zato zahtevamo, da se vlada zavzame z vsemi razpoložljivimi sredstvi in pripomočki, da se v najkrajšem času zgradi po celi dolini električna železnica, ki se naj zveže s sosedno Savinjsko dolino, preko Ljubna, Gornjegrada in Kamnika z Ljubljano.

Posvetovanje o pospeševanju živinoreje v Sloveniji.

Dne 23. marca t. l. se je pri poverjeništvu za kmetijstvo v Ljubljani vršilo posvetovanje o pospeševanju živinoreje v Sloveniji. Navzoči so bili zastopniki tega poverjeništv, Kmetijske družbe, Virovčevainice za živino, glavnega poverjeništv za agrarno reformo, živinozdravnikov, živinorejskih strokovnjakov in živinorejcev iz cele Slovenije, vsa skupaj okoli 50 udeležencev.

Na dnevnem redu so bile sledeče točke: 1. Pri-skrba potrebnih plemenjakov. 2. Licencovanje bikov. 3. Sposobnost tujih pasem za naše razmere: razdelitev Slovenije v pasemske okoliše. 4. Živinske raz-

stave. 5. Sredstva za zboljšanje vzreje. 6. Plemenski sejem. 7. Zboljšanje dosedanjih užitkov. 8. Živinorej-ske organizacije (bikorejske in živinorejske zadruge). Posvetovanje je vodil poverjenik za kmetijstvo g. Jakob Jan. Po izčrpanem referatu živinorejskega nad-zornika in živahni debati udeležencev se je doseglo zedinjenje na sledeče smernice:

1. Potrebni plemenjaki (biki, merjaseci, ovni) naj se nakupujejo načelno v deželi saci od najboljših živinorejcev, ki redijo res dobičkasno živino. Živinorejsko nadzorništvo naj v sporazumu s Kmetijsko družbo, s pomočjo svojih inštruktorjev in sodelo-

vanjem živinozdravnikov skuša organizirati po redovanje pri nabavi plemenjakov. Da bomo lažje dobili dobre domače plemenjake, se bodo začela ustanavlja-ti „rejska središča“. Naslov rejske središče dobijo pod gotovimi pogoji dobri živinorejci, katerih črede so zjednačene in se odlkujejo po gospodarski lepoti (dobra mlečnost, rastnost itd.). Te črede se bodo skušale spopolniti s priskrbo dobrih krav iz okolice in se jim bodo dodajali najboljši biki. Rejska središča se pa morajo zavezati, da bodo odredila vse spsoph-ne bičke in jih ponudila državi za pospeševalno ak-cijo v nakup in da bodo odviše telice prodajale le v oni plemenski okolš, kateremu pripada središče. Za dobavo merjaškov naj se na podoben način po-živijo ali po potrebi na novo ustanovijo svinjska vzrejevališča in zainteresirajo priznani svinjerejci za vzrejo merjaškov. Dobrih plemenskih ovnov do-bimo lahko v zadostni množini iz Solčave in Jezer-skega, nekaj čstokrvnih petelinov sulmoške pasme pa je iz Murskega polja.

Za nakup čistokrvnih bikov se bodo v slučaju dokazane potrebe iz državnih sredstev potona Kmetijs-ke družbe dovoljevale subvencije do ene tretjine na-kupne cene. Če prosilec vloži predpisani vadij in se z zaveznim pismom zaveže, da bo bika rabil dve leti za plemo. Razventega se bodo ob priliki licencovanja delile dobrim oskrbovalcem bikov nagrade kot nekaj letni vzdrževalni prispevek, ki se bodo stopnjevale po starosti in dohotki plemenjaka. Namen te nagrade bo chruniti dobre plemenjake, ki se glede koristnih la-stnosti odlkujejo z močno individualno potenco pri podedovanju čim dalj časa za plemo.

Za nakup dobrih plemenskih merjaškov se do-loča subvencija v znesku polovične nakupne cene, če se prosilec zaveže držati merjasca dve leti v plemen-sko svrhu za javno uporabo. Isto velja za ovne. Za razširjenje in utrjenje priznane salmodolske perutni-ne potom čistokrvnih petelinov se namerava razdeliti v priznanih kurjerejskih okoliših nekaj petelinov.

2. Licencovanje bikov se naj izvede v pomlad-nem roku, najpozneje do konca majnika na podstavi starih deželnih zakonov za bivše kronovine, vendar pa vpeljajo za vse okraje nasledna skupna določila. a) Ob priliki licencovanja se bo vsrilo premo-vanje bikov in se bodo delile nagrade za dobre biko; morebitna dokazila o gospodarski dohotki bika kakor izvleček iz rodovnika zapisnik poskusne molže biko-ve matere naj bikorejci prinesejo seboj.

b) Pokritje potnih stroškov za licencovalno ko-misijo se uravna za vse okraje na enoten način (ži-vinozdravnik in zastopnik živinorejcev za okrajno glavarstvo iz državnega fonda).

c) Najpotrebnejše tiskovine (seznam in pregled plemenskih bikov) se za vse okraje zjednačijo.

d) Ob priliki licencovanja naj se vrši poučno predavanje o dosedanjem uspehu in ciljih živinoreje v okraju.

Ostale potrebne označbe naj sledijo potem, ko stopi v veljavo enoten živinorejski zakon za celo dr-žavo; zakona ni prehitovati z naredbami.

Sprožila se je misel, da bi se naj bi pri ob pri-liko licencovanja tuberkulizirali; zadevni predlog se sprejme za prihodnost. Nekateri udeleženci zah-tevajo poostritve dosedanjih določil v tem smislu, da je vsak bikorejec prisiljen prignati vsako leto vse bi-ke in bičke k pregledovanju in da se nesposobni in vsled tega nelicencovani plemenjaki morajo brezpo-gojno skopiti. Poverjeništv pa upa, da bodo bikorej-ci iz lastne prevdarnosti radevolje sledili nasvetu in vabilu licencovalne komisije, ki bo skušala s primer-nim poukom in smotreno razdelitvijo nagrad poja-s-njevalno vplivati. Drugo leto nam bo pa novi zakon podobna določila itak prinesel.

Zajedno z licencovanjem plemenskih bikov se bo vršilo letos pregledovanje bičkov od šestega me-seca naprej in se bodo za lepe bičke delile vzreje-valne nagrade, pod pogojem, da jih bo posestnik re-dil za plemo ali pa ponudil v nakup državi v ple-menske svrhe.

3. V Sloveniji imamo 4 glavne pasme in sicer: belo marijadvorsko, pšenično, oziroma sivkasto po-mursko-muriško, rdečo cikasto pinčevsko in rumo-nocikasto (lisasto) simendolsko pasmo.

Razventega se je zadnja leta na Dolenjsko sistematično uvažala montažna pasem v svrhu zboljšanja oblik in užitka prvotne sive pasme, kakor se sliši s povoljnim uspehom, posebno če so pašniki na razpolago.

Za malo Slovenijo je število pasem gotovo zadostno visoko, zato je opustiti vsako nadaljno neplodno poskušanje z novimi pasmami. Dosedanji pasemski okoliši naj ostanejo neizpremenjeni. Prišel je čas podrobnega dela v živinoreji, ki se mora vršiti v znamenju zboljševanja pasme same iz sebe potom, preudarnega odbiranja za plemo, ustanavljanja rejskih središč in priprave za mlečna kontrolna društva. Ustvarimo več in boljše krmo, to bo napravilo boljše živino, ne pa nove pasme. Med živinoreji naj se širi misel samozavešči in samopomoči!

4. **Živinske razstave** so jako važne za napredek živinoreje; naj se prirajajo tako, da se vzbudi zanimanje za rejsko delo in stremljenje živinorejcev v širših krogih v prvi vrsti pa naj bodo razstave sredstvo pouka in zato zmirom zvezane z praktičnim poukom in predavanjem o dosedanjem uspehu in prihodnjem delu o živinoreji. Res odlične živali naj se nagradi s primerno visoko premijo. Večjo važnost bo polagati na mlečnost pri kravah. V Sloveniji se bo letno vršilo v jesenskem roku več živinskih razstav s premovanjem, v Solčavi in na Jezerskem tudi za ovce. V obdarovalne namene naj krajevni faktorji, okrajni zastopi, občine, denarni zavodi, prispevajo po svojih močeh, naj tekmujejo v tem, da spravijo svoto skupaj, ki je jednaka državnemu prispevku. Izrekla se je želja, da se delijo diplomi in vidni znaki, obeski, premiranim živalim; tej želji bo skušalo poverjenišvo ustreči, kakor hitro bodo razmere dopuščale.

5. **Kot sredstvo za zboljšanje vzreje** prihajajo v prvi vrsti v poštev pašniki, vzlasti planinski. Gorski in planinski kraji so in bodo ostali vedno vir zdrave živine, iz katerega črpajo dolinski kraji. Zato je gospodarsko največje važnosti, da se vprašanje planinskih pašnikov pri izvedbi agrarne reforme reši povoljno. Zahteve živinorejcev iz Bohinja, Gorenjske, Koroske in Solčave soglašajo v sledečem: planine, ki služijo živinorejski produkciji, naj se isti ohranijo, ona zemljišča, ki so služila kdaj temu smotru, pa so se tekom let vsled pospeševanja drugih panog živinoreji odvzeli, naj se vrnejo prvotnemu namenu. Vsled enostranske regulacije in pogozdavanja planinskega sveta je število živine v gorskih krajih slabo padlo. Zahteve posvetovalcev so izvenele v sledeče predloge:

a) Naj se izvede strokovni pregled regulacije planinskih pravic; nekdanje kmetske pravice naj pridejo zopet v veljavo.

b) Planšarstvo naj spada v okvir živinorejskega nadzorništva in je nastaviti živinorejsko naobrazeno strokovnjaka kot planšarskega nadzornika.

Kmetijsko poverjenišvo hoče posvečati planšarstvu vso mogočo pozornost, bo stopilo v stik z vsami zadevnimi činitelji in skušalo priboriti živinoreji starih pravic. Kjer gre za zemljišča, ki spadajo pod agrarno reformo, naj živinorejci skrbijo, da izvolijo v občinske agrarne odbore energične zastopnike in se naj organizirajo v društva in skupine, kajti posameznim kmetovalcem se bo oddajalo v zakup ali končno last le takšne pašnike, ki bi ne bili primerni za skupno izkoriščanje.

V krajih, ki niso primerni za razvoj pašništva, naj skrejo živinorejci, da bo imela mlada živina v bližini hleva tekališča in torišča na razpolago, kjer se lahko zadostno giblje.

Za napravo in prpravo hlevov, gnojišč in gnojničnih jam se v bodoče ne bodo dajale denarne podpore, pač pa živinorejci lahko dobijo brezplačne načrte in strokovno navodilo, ako zaprosijo zato pri poverjeništvu za kmetijstvo v Ljubljani.

6. **Plemenski sejmi** se bodo vršili v plemensko najbolj razvitih okrajih obenem z živinskimi razstavami.

7. **Zboljšanje užitkov** pri živini se mora smotreno pričeti. Na vseh kmetijskih šolah in bodočih rejskih središčih naj se uvede kontrola mlečnosti po načinu kontrolnih društev. Kot predpriprava za kontrolna društva se vršijo letos po deželi molzni tečaji, pri katerih se teoretično in praktično razpravlja o glavnih činiteljih mlečnosti, ki so: izbira plemenskih živali, pravilna vzreja telic, molže, krmljenje, snaga, zrak in svetloba. Kraji, kjer se smatrajo taki tečaji potrebni, naj se pridno priključajo pri poverjeništvu za kmetijstvo.

8. **Živinorejske organizacije** (bikorejske in živinorejske zadruge) se v Sloveniji z malimi častimi izjemami niso mogle povoljno razviti, ker so se preveč postavljale na stališče državne podpore in zahtevale od članov premalenkosti deležev. Od že obstoječih zadrug se bodo zbirali podatki o njih delovanju; nadaljnega ustanavljanja se pa začasno ne more priporočati. Živinorejska organizacija se bo izvedla po občinah na ta način, da si občinski odbor iz svoje sredine izbere „živinorejski odsek“, kateremu je naložena skrb za povzdigo živinoreje v občini. Taki živinorejski odseki se bodo osnovali na podlagi začasnih naredb, ki bo v kratkem izšla.

Končno se je kot naloga najbližje prihodnosti pripoznalo sledeče: ustanovitev živinorejskih odsekov po občinah, priklopitev planšarstva živinoreji in ustanavljanje rejskih središč.

Živinorejci! V kratkih potezah smo vas seznanili z načrtom za povzdigo živinoreje; podane so splošne smernice, na podlagi katerih najde vsak svoj določen delokrog. Zdaj pa s polno paro na delo, da v kratkem nadomestimo to, kar nam je vojna uničila.

t. m., kakor je bilo objavljeno, ampak je prva seja parlamenta določena na 27. t. m., ko bo železniški promet zopet upostavljen.

Nemčija. Od Nemčije zahtevajo: Francoska in Belgija ter Italija, da izpolni vse pogoje, katere je narekuje mirovna pogodba. V Nemčiji so se razburkane razmere zopet pomirile, ker je vlada zmagała nad komunisti. — Mirovni posvet. Mirovna konferenca se je zopet sestala za 8 ali 10 dni v San Remu. Razpravljali bodo pri tej priliki o jadranskem vprašanju, o razorožitvi Nemčije in o Turški. Teh posvetov se udeležuje tudi veliko število vojaških strokovnjakov.

Čehoslovaška. V Čehoslovaški so se začele volitve v čehoslovaško narodno skupščino. Po dosedanjih obvestilih o izidu volitev zmaga je povsod socialisti.

Avstrija. Državni kanceler dr. Renner se je vrnil iz Rima. Prihodnji sestanek med italijanskimi in avstrijskimi državniki bo v Benetkah. Pravijo, da bo posetil Dunaj italijanski ministrski predsednik Nitti. Na Dunaju bi se naj zaključila prehranjevalna pogajanja med Italijo in Avstrijo. — Stavka. Na progi južne železnice stavkajo železničarji, ki zahtevajo povišanje plač.

in v nezaprth posodah in steklenicah. Prepoved je veljavna za vse pokrajine Slovenije.

Kdo je kriv draginje živil? Socialni demokrati in liberalci kričijo, da so „klerikalci“ krivi draginje. In, mnogi neuki ljudje to kar slepo verjamejo. Stvar pa je čisto drugačna. Ko je bil dr. Korošec lansko leto prehranjevalni minister, je hotel ob novi letini leta 1919 zaseči ali rekvirirati velike zaloge žita v Banatu in drugih južnih krajih. Država bi bila tedaj kupila žito za približno 2 K 1 kg. Zaseženo žito bi se bilo spravilo v skladišča in država sama bi razpolagala z njim. Ona bi bila lahko do dobra preskrbovala vse naše kraje s ceno moko in žitom. Strokovnjaki so preračunali, da bi mi lahko imeli, če bi slo po načrtu dr. Korošca, da nes moko po 4 — 5 K 1 kg, koruzo po 2 — 3 K. A kdo je ta velikopotezni načrt preprečil? Liberalci in socialdemokratje so zag-nali proti dr. Koroševemu načrtu grozen vik in krik, češ, Korošec hoče zopet uvesti rekvizicijo. In slikali so naši liberalci groznega Koroševega rekvizicijskega zmaja kmetom na svoj papir in ga opisovali na svojih shodih. Zakaj? Zato, ker so zahtevali za žito in moko prosto trgovino in zato, ker so verižniki in vojni dobičkarji njihovi najboljši in malodane edini somišljeniki. Avgusta 1919 je potem prišla liberalna in socialdemokratska vlada na krmilo, ki je na ljubo

bogatih vojnim dobičkarjem proglasila za žito in moko prosto trgovino. Izdajala je svojim prijateljem izvoznice. Z veriženjem iz roke v roko, z neprimerno velikim izvažanjem se je cena žitu in moki dvignila na sedanjo grozno višino. Banatski kmet je dobil za žito samo 2—3 K, a visoko ceno so nam napravili liberalni in socialdemokratski verižniki. To so glavni krivci draginje!

Rdeči hujšaki na deželi. Od židovskih ter od delavskih žuljev se živečih socialdemokratskih voditeljev nahujskani štrakuječi socialdemokratski železničarji so se razpršili te dni po deželi, kjer verižijo, pijančujejo in širijo naravnost neverjetno hujšajoče vesti proti vladi, naši stranki in celo proti državi. Ljudstvo je vsled neznosne draginje, ki so jo zakrili ravno liberalci in socialisti s svojim verižništvom, itak dovolj razburjeno. Sedaj pa še prihajajo ti rdeči petelini s hujskanjem prilivati olja na žrjavico ljudskega razburjenja. Zahtevamo od politične oblasti, da izda strogo naročilo orožniškim postajam, naj pazijo na rdeče prekucuhe, ki prihajajo rovariti na deželo.

Bojni načrti samostojnežev. Od Sv. Ruperta v Slov. goricah se nam poroča: Naši samostojneži iz Strme gore se kaj čudno obnašajo. Pri cerkvi stoje skupaj, kakor kak generalni štab. Na Velikonoč je imel eden teh generalov na svoji suknji več bleščečih dekoracij rajne Avstrije, da je izgledal kakor kak general, ljudje so pravili, da je bil poglavar tukajšnje „Samostojne.“ Lepa prikazen!

Preklie. Sv. Martin pri Vurbergu. Ivan Pehan, Marija Pehan in Ivan Pehan ml. v Spodnji Koreni, preklecujemo javno svoj pristop k Samostojni kmetijski stranki. S to stranko, ki dela samo zgago, seje sovražstvo med naše ljudstvo in ki združuje krog sebe narodne odpadnike in ljudi take vrste, nečemo imeti nič opraviti. V naših krajih se vsak zaveden človek sramuje biti pri Samostojni.

Konjska dirka in manifestacija v Ljutomeru Dne 13. maja — na Križevu — bode v Ljutomeru velika konjska dirka in obenem manifestacija za Jugoslovansko Matico. Razna društva v naši sosesčini prosimo, da isti dan naj ne napravljajo svojih prireditev, temveč se naj v obilnem številu udeležijo slavnosti v Ljutomeru.

Smrt vzorne žene. Dne 5. t. m. je umrla v Srednjem Gasteraju pri Sv. Jurju v Slov. goricah vrla kmetica Marija Sver, ki je bila še le nekaj mesecev v drugič poročena. Njeni sijajni pogreb je bil dokaz, kako splošno je bila rajna priljubljena. Svetila ji večna luč!

Mladost, glasilo slovenskih Orlov, je letos krasna! Dozdaj so izšle 4 številke. Clanki posegajo prav temeljito v fantovsko življenje. Krasen je dr. Srebrničev članek „Spoštuj žensko“, pošuj dekle!“ v 2-3. šte. in dr. Ušeničnikov: „Vera — zasebna reč?“ v 4. šte. Drugi članki razpravljajo o fantovskem veselju, o treznem življenju, o fantovskih večerih, o gledališkem odru i. dr. Bogato je zastopana telovadba in orlovska poročila, tudi iz zasedenega ozemlja, celo Čehoslovaške, Francoske, celo iz Amerike, Mladost stane za Orle na lefo 20 K. Orli, naročajte jo. Če ne more vsak zase, pa jo naročajte skupno.

Citatelji „Glasnika najsvetejših sre!“ Povest „Vrt Marijin“, ki ste jo brali leta 1918 in 1919 v „Glasniku“, je izšla ravnokar kot posebna knjižica. Obsega 243 strani in stane samo 3.50 K. Naročajte jo v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Kdor naroči 10 izvodov, dobi enega povrh.

Gospodarstvo.

Vinogradno poročilo.

Anton Kosi.

(Iz ormoško-ljutomerskih gor; sredi meseca aprila.)

Vsled izredno ugodnega vremena v mesecu marcu so se letos vinogradna opravila, zlasti pa prva kop, že v minulem mesecu dovršila. V prejšnjih letih, posebno pa med vojno, smo bili vinogradniki v prav velikih skrbih radi delavnih moči, a letos smo bili teh skrbi rešeni, zakaj vsak vinogradni posestnik je lahko dobil toliko težakov, da je v najkrajšem času dovršil prvo kop, to velevažno goričko delo. A tudi grobalo se je mnogo, zlasti na mestih, kjer so se v vinogradu pokazale goličave. Ko smo obnavljali pred 20 leti po trini uši upostošene vinograde, so nam vinogradni strokovnjaki zatrjevali, da bo trta na modern način zasnovana in odgojena, trpežna in v vsakem oziru odporna, toda odpornost na ameriško podlago cepilne domače trte se je z majhnimi izjemami slabo obnesla, zakaj tudi pri najuzornejšem obdelovanju prenovljenih vinogradov je začela trta hirati. To je vzrok, da so se viničarji lotili zopet starinskega grobanja, ne oziraje se na ameriško podlago — žlahtna rozga se položi v zemljo, da požene korenine in tako bomo imeli vinogradniki prej ali slej zopet gorice brez ameriške podlage. Viničarja tolaži pri tem delu zavest, da bo vinograd i brez ameriške podlage v strajal 15—20 let, a zatem se bo delalo zopet na novo. Pri tem delu se prihrani vinogradniku veliko stroškov. Le pomislimo, koliko stanejo danes cepljene trte, koliko rigolanje in pri tem je treba čakati še tri do štiri leta na sad.

Spričo bajnovisokih cen bakrene galice, žvepla itd. so nekateri vinogradniki začeli šmarnico (neposredne rodečo ameriško trto), ker ta trta ne zahteva ne škropljenja z modro galico, ne žvepljanja, in najsitnosti daje bolj divje vino steničjega okusa (nekateri ta okus prija, drugim zopet ne), se je v posled-

Politični ogled.

Jugoslavija. Italijani bi radi opeharili Jugoslavijo za Reko. Italijansko časopisje je naenkrat začelo ponujati nam Jugoslovanom Skader za Reko. Te dni so se vršile v Beogradu, Sarajevu, Zagrebu in Ljubljani velike manifestacije (slavnostni sprevidi), kjer se je naglašala življenska nujna posest Reke od strani Jugoslavije. — **Železničarska stavka.** Po celi Jugoslaviji je izbruhnila splošna stavka vseh železničarjev. V celi Jugoslaviji ne vozi-jo vlaki. Vzrok stavke je baje zahteva zboljšanja sedanjih plač, katere so imeli železničarji doslej itak najboljše. Ako ugodijo železničarjem danes in jim povečajo plačo, bodo zahtevali čez 14 dni zopet povišanje. Na drugi strani pa ima ta štrajk politično ozadje, da bi se s stavko pripomoglo komunistom na površje. Vlada se sicer pogaja z zastopniki železničarjev, a kljub pogajanju je odredila, da morajo vsi stavkajoči železničarji od 22. do 38. leta se takoj javiti k orožnim vajam. Vojška suknja jih bo spametovala v toliko, da bodo rajši delali in ne samo mislili na kak štrajk. — Radi železničarske stavke se tudi ni moglo sestati narodno predstavništvo dne 19.

Tedenske novice.

Bogoslovje v Mariboru. Letos se bo delil prvi višji red ali subdijakonat dne 1. majnika, drugi višji red ali dijakonat dne 1. junija in tretji višji red ali svetomašniško posvečenje dne 7. julija. Te redove bodo prejeli ti-le gg. bogoslovci četrtletniki: Ferik Miloš iz Slovenjgradca, Glavnik Franc iz Skal pri Velenju in Vrhnjak Lojze iz Pameč. Častitamo! — Tonzura in štirje nižji redovi so se delili dne 6., 8. in 10. aprila. Te redove so prejeli sledeči gg. bogoslovci 2. leta: Granfola Ivan od Sv. Lovrenea v Slov. gor.; Jeraj Franc iz Rečice v Savinjski dolini; Karo Tone iz Vranskega; Presnik Josip iz Zdol pri Brežicah; Radanovič Tonček iz Kapel pri Brežicah, Zdolšek Al. iz Ponikve ob južni žel., in pa trije gg. bogoslovci iz Koroškega: Blüml Rudolf iz Ziljske doline; Nadrag Lojze iz Loč pri Bačah; Trabesinger Lenart iz Tinja pri Prevaljah. Častitamo! — Radi boleznim je dobil začasen dopust g. bogoslovec Jurij Guzej od Sv. Jurja ob južni žel.

Prepoved alkohola v Sloveniji. Deželna vlada za Slovenijo je izdala odlok, v katerem je do preklica prepovedano točenje, kakor tudi prodaja vseh alkoholnih pijač, kakor vina, piva in žganja v zaprtih

njem času tudi ta pridelek tukaj dobro plaševal. Pomniti pa gre, da slovesa naše ormoško-ljutomerske vinske kapljice šmarnica na noben način ne bo povzdignila, pač pa nasprotno.

Kar se tiče vinskih zalog, so te že prav majhne. Lani (1919) je pridelal skoraj vsak vinogradnik komaj šestino od množine iz leta 1918. Leta 1919 je bilo vobče za vinogradnike neugodno, mislili smo celo, da bomo pridelali „meksičanerja“, t. j. tako kiselico, kakor leta 1864, toda v poslednjem času se je Bog z milim očesom ozrl na naše vinske gorice ter dal vreme, ki je dobro služilo vinski trti, tako, da še smo pridelali vendarle dobro kapljico, četudi malo. Izborni letnik 1917 se najde samo še tuintam in še ta ni naprodaj. Kdor ga je hranil, lahko ga je sedaj prodal po 28–30 K liter. Cena letniku 1918 se suče okrog 16–18 K, letniku 1919 pa 18–24 K, kakoršno je pač blago.

Nekateri vinski pivci se čudijo tem ogromnim cenam, ne pomislijo pa, da so tudi cene drugim predmetom neizmerno poskočile. In končno: Vino ni živilo, kakor n. pr. kruh, meso itd., ampak samo „predmet za uživanje“, kdor pa hoče uživati, naj plača, kakor mora tudi vinogradnik drago plačati vse, kar je za pravilno obdelovanje in vzdrževanje vinograda potrebno. Sicer pa mi mora pritegniti vsakdo, ki z odprtimi očmi gleda v svet, da cena vinu nikakor ni previsoka, sicer bi se ga nekoliko manj popilo, a tudi manj pijancev bi hodilo okrog po naši ljubi novi domovini.

Novo sredstvo proti grozdnim plesnobi. Velepos. Hornicki v St. Ilju v Slov. gor. je baje iznašel novo in zelo uspešno sredstvo proti grozdnim plesnobi. Može menda sam dosegel dobre uspehe v boju proti tej nevarni boleznini vinske trte. Dobro bi bilo, da bi se strokovnjaki zanimali za iznajdbo ter jo preiskali, ali ima res kako vrednost ali ne.

Veleposestva na Slovenskem. Na Slovenskem je rok 400.000 oralov veleposestev. Od teh je tričetrt v rokah raznih nemških, italijanskih in madžarskih plemičev in graščakov.

Licencovanje plemenskih bikov v mariborskem okraju. 1. Dne 3. maja 1920 ob 8. uri v Mariboru v Magdalenskem predmestju pri gostilni Rapce, za občine: Bistrica pri Limbušu, Bistrica pri Rušah, Ruše, Limbuš, Lobnica, Smolnik, Bresternica, Jelovec, Kamnica, Sv. Križ, Rožpoh, Boč, Janževa gora, Selnica ob Dravi, Slemen, Pekre, Radvina, Razvanje, Studence, Tezno, Vrhovdol, Dogoš, Sv. Miklavž, Pobrežje, Zrkovec, Krčevina, Lajtersberg, Sv. Peter mesto Maribor, Ciglenice, Zg. Duplek, Sp. Duplek in Sv. Martin pri Vurbergu. 2. Dne 4. maja 1920 ob 8. uri v Slivnici pri gostilni Lesjak, za občine: Bohova, Fram, Sp. Hoče, Loka, Morje, Orehova vas, Rogozica, Skoke, Slivnica, Gorica, Ješenec, Sv. Marjeta n. Dr. polju, Podova, Rače, Zg. Hoče, Pivola, Pohorje, Ranče. 3. Dne 5. maja 1920 ob 9. uri v St. Ilju v SI ga pri gostilni Polak, za občine: Jarenina, Kaniža, Polička vas, Vukovski dol, Zg. Jakovski dol, Ploderšnica, Ceršak, Cirknica, St. Ilj, Selnica ob Muri, Rač, Spilje, Vilč. 4. Dne 6. maja 1920 ob 9. uri v Pesnici pri gostilni Likavec, za občine: Dragučova, Grušova, Sv. Marjeta na Pesnici, Pesniški dvor, Vosek, Sp. Jakovski dol, Dobrenje, Gradiška, Na Ranci. 5. Dne 7. maja 1920 ob 9. uri v Sv. Juriju na Pesnici pri gostilni Bračko, za občine: Zg. Sv. Kungota, Sv. Jurij ob Pesnici, Plač, Slatinski dol, Spičnik, Svečina, Vrtiče, Gradišče, Klanc. 6. Dne 8. maja ob 8. uri v Sv. Lovrencu na Pohorju pri gostilni Koder, za občine: Cinžat, Kumen, Lehen pri Ribnici, Sv. Lovrenc na Pohorju, Recenj, Rudeč breg. Istočasno se bodo ogledovali in premirali tudi bički stari od šest mesecev naprej. Za obdarovanje plemenskih bikov dovoli država 4700 K in okrajni zastop Maribor 1050 K, skupaj 5750 K, za lepe bičke pa nagrade v skupnem znesku po 2350 K. Pri tej priliki bode drž. višji živinozdravnik gospod Pirnat predaval o umni živinoreji.

Kako je na Dunaju in sploh v Avstriji? Veliki teden je veljalo konjsko meso 1 kg 100 K, konjska je tra 1 kg 96 K; srežen tisti, ki je kaj dobil. Za Veliko noč se je dobilo zmrznjeno goveje meso 10 kg za o-sebo, sprednje 96, zadnje do 124 K 1 kg, teletine ni. Prešičevo meso imajo samo tihotapeci in pri teh velja 1 kg 150–180 K; znan je slučaj, da je neka družina plačala za šunko 1500 K. Dobili so na Dunaj zmrznjene zajčke (kunce) iz Avstralije 1 kg 70 K. Teh pa vendar ljudje niso radi kupovali, ker je bila živalica zmrznjena in odrta brez glave, zelo podobna mački; mogoče so bile tudi vmes. Prodali so jih polagoma, brez nastavljanja. Vino velja najcenejše 40 K; pivo 1 vrček 4 K; v kavarnah se dobi precej dobrega, a ceno zmore le milijonar. Fižol, leča, grah se dobijo pri tihotapecih po 40 K, sladkor 180 K, krompir 16 K, kava 180 K, 1 slanik stane 8 K, 1 jajce 12 K, špinata na trgu javno 16 K 1 kg, repe in zelja ni. Žveplenk v trgovini ni, tihotapec pa prodaja zavoj z 10 škatlicami za 30–40 K; slaba marmelada s saharinom velja 1 kg 50–60 K; sir dobi, kdor prinese kakom zdravniško spričevalo, katero tudi ni zastoj. Premog stane 1 kg 5 K; drva 1 kg 2 K. Viržinka velja pod roko 5 K, cigareta Sport 1 K, najslabši tobak za cigarete 20 K, tobak za pipo 10 K in tudi več. Od vlade je došel odlok, da sme vsaka banka izplačati za 1 srebrno krono — 23 papirnatih!

Vrednost italijanske lire pada. Zadnje dni je vrednost italijanske lire močno padla. Te dni je padla veljava lire celo na K 5.60, to se pravi, da se je dobila lira že za K 5.60, dočim je pred tedni veljala lira 8–9 K.

Boj majnikovemu hrošču.

Jož. Priol, strok. učitelj.

Topli solnčni žarki so izvalili letos naravo, da je odela spomladno obleko skoraj celi mesec prej, nego je bila njena navada. Posebno krasni so naši sadonosniki. Človeku se zdi, da gleda morje cvetk, ki jih je pričarala na dan tajna sila večnolepe spomladi.

Toda ni se še odprl zadnji cvet in že se je pojavil hud in grd sovražnik, ki nam preti uničiti brezobzirno, kar nam je naklonila dobrotna narava. Ta sovražnik je vsakem dobro znani majnikov ali ručavi hrošč, ki obletava naše sadno drevje zadnji čas kar v celih rojih. Majnikov hrošč se živi z listjem in cvetjem in ogleda dostikrat drevje do golega.

Listje je pa za drevo življenskega pomena, kajti ono tvori pljuča in želodec drevesa. Z listjem diha drevo, kakor diha s pljuči človek in žival. Zeleno listje sprejema iz zraka ogljikov dvokis in ga presnavlja v skrob, sladkor, beljakovine in druge spojine, ki jih rabi drevo neobhodno za svojo rast in za razvoj sadja. Le drevo z bujnim in zdravim listjem zamore dobro rasti in razviti debelo, sočno in sladko sadje. Drevo, ki ga je objedel majnikov hrošč, zaostane v razvoju, sadje, kar ga je na njem ostalo, ostane drobno, krmežljivo in nevkusno. Drevo oslabi tako, da traja več let, preden pride zopet k svoji prvotni moči.

Iz povedanega sledi, da je škoda, ki jo povzroča ta škodljivec, ogromna in znaša, če upoštevamo samo Slovenijo več milijonov kron.

Proti tem kvarljivcu moramo zato brezobzirno v boj, zatirati ga moramo povsod in z vsemi sredstvi.

Da ga bomo lahko zatirali z večjim uspehom, je potrebno, da poznamo vsaj v glavnih potezih njegovo življenje. Ko so se hrošči meseca maja nažrli in sparili, poginejo samci, samice se pa zarinejo v zemljo, kjer odložijo po 40–60 jajčič. V teku enega meseca izlezejo iz jajčič ličinke, ki jih poznamo pod imenom ogrei. Ogrei so, ko dorastejo 5 cm dolgi, belorumeni barve in imajo rujavno glavo. Odlikujejo jih brezprimerna požrešnost. Žive se s koreninami najrazličnejših rastlin, od nežne solate do visokega in mogočnega drevesa.

Ker ostanefo ogrei 3–4 leta v zemlji, doprinašajo veliko škodo, škodo, ki je mnogo večja nego ona, povzročena po hrošču samem.

Ko so ogrei dorasli, kar se zgodi v našem podnebjju povprečno v treh letih, se v teku poletja zabubijo. Iz bube prodre po dveh mesecih hrošč, ki pa ostane čez zimo lepo v zemlji. Sele prihodnjo spomlad, ko se je zemlja dovolj ogrela (aprila, maja), pririjejo hrošči na dan in se napote, nemudoma na zelene rastline, sadno in gozdno drevje, kjer začnejo iznova svoje uničevalno delo.

Majnikovega hrošča moramo zatirati kjerkoli ga naletimo, na sadnem pa tudi na gozdnem drevju in grmovju v bližini sadonosnika. Z najboljšim uspehom ga stresamo iz dreves ob jutranjih urah na spodaj pogrnjene rjuhe. V tem času so hrošči okorni in padejo na tla, dočim postanejo pozneje živahni in pri tresenju odletijo. Nalovljene hrošče spravimo v vreče ali košare, jih polijemo s krompom, nato pa pokrimo svinjam ali kuretin. Če nimamo zanje boljše uporabe, jih spravimo na kompost, ki ga s tem izdatno izboljšamo.

Ni potreba povdarjati, da moramo uničevati tudi ogrei, kjerkoli jih najdemo. Izborno pomoč nam nudi v tem oziru krt, ki se preživlja večidel z ogrei. Pa tudi vrane in škoreci pobirajo pridno to mrčes za plugom in jih pri tem delu nikar ne motimo.

Sedaj pa nemudoma nad hrošče vsi, komur je ležeče na tem, da pridelamo letos dosti sadja! Le z enotnim in smotrenim zatiranjem bomo dosegli uspehe in se ognili škodi, ki nam jo ta škodljivec lahko povzroči.

Dopisi.

Sv. Marjeta ob Pesnici. Liberalni gromovnik, profesor Voglar je dne 12. t. m. hotel prodajati v Bombekovih gostilni svojo demokratsko robo, a mi kmetje smo mu dostojno pokazali pot v Maribor. Takih straši ne rabimo.

Svečina. Nov slovenski občinski napis občine Slatinski dol pri mostu blizu cerkve je nekdo umazal s človeškim blatom. Opravičeno sumimo, da je to delo onega velikega „Jugoslovana“, za katerega se nek mariborski liberalni rodoljub poteguje s tako sveto verno. Ljudje s prstom kažejo za človekom, ki še danes tajno ruje proti državi, ki vrta in poskuša zopet na vse mogoče načine priti pri nas do komande. — Odstavljeni nadučitelj Jamnigg od Gornje Kungote tudi zasluži, da se njegovo „delovanje“ kontrolira.

Ormož. Gospod urednik! V „Straži“ ste priobčili imena romarjev, ki so se vozarili na Dunaj tožiti Slovence. Bi li ne bilo umestno še priobčiti imena onih propalic, ki so doma z vso gnjusobitožarili in preganjali Slovence? Skoro v vsakem kraju poznamo take propalice, ki so med vojsko pokazali svoj patriotizem s tem, da so tožarili poštene Slovence in jih pomagali preganjati. Ne samo, da so ovajali, tudi pričevali so krivično pred sodnjami. Za svojo gnjusno delo so bili bogato oškodovani s podelitvijo raznih vojnodobavnih služb, z oprostitvijo od

vojaške službe, s častnimi odlikovanji itd. Taki ljudje so med vojno bogateli samo na račun poštenih Slovencev, katere so pomagali pritiskati ob tla. In kako se godi tem ljudem danes v Jugoslaviji? Nič slabše kot poprej v stari Avstriji! Še prednost imajo tuintam pred zavednimi in nekdanj preganjanimi Slovenci. Naravnost neverjetno kake nazore imajo danes vodilni možje če trdijo, da gre zato, kdo je danes zanesljiv Slovenec in ne kdo je bil nekdanj, ko je šlo zato, da si Slovani priborimo Jugoslavijo. Marsikateri Slovenec v stari Avstriji ni mogel priti do kruha, tudi v Jugoslaviji ne dobi službe in sedi pri prazni skledi, medtem ko se propalice vrivajo v ospredje in uživajo svoje nekdanje časti in službo nemoteno naprej. Tudi tukaj treba odpomoči, da pridejo poštene, nekdanj preganjeni Slovenci do svojih pravic. Propalicam treba stopiti povsod pošteno na prste in preprečiti, da elementi, ki so v Avstriji delili spričevala nezanesljivosti Sloveacem, svoje delo v Jugoslaviji ne nadaljujejo **Središče.** Na zadnjem obnem zboru naše Kmetijske podružnice so pri volitvi delegatov naši samostojneži grdo pogoreli. V svoji jezi se hočejo zdaj radi porazi pritožiti in dokazati, da je 10 več kakor 28. Pri modrosti naših samostojnežev je mogoče njihovo upanje, da se jim ta dokaz posreči! Bodemo videli!

Planina. Cenjeni gospod urednik! Upam, da ne boste nevoljni, ko se oglašim v vašem cenjenem listu „Slovenski Gospodar“ kot staremu našemu prijatelju. Kakor drugje, tako se je spremenilo tudi tukaj v našem planinskem trgu po preobratu. Vsled preobrata je prevzel županstvo mož, po poklicu mali kmet in čevljar. Ker je bil pa poprej na videz nekako katoliškega prepričanja, je prišel kot tak po milosti naših klerikalcev v občinski odbor in ob enem bil izvoljen cerkvenim ključarjem. A sedaj pa čujte in strmite! Kakor hitro je postal župan, je pokazal takoj svojo pravo politično barvo. Začel se je pajdašiti s prejšnjimi štajerčijanci in socialisti ter sploh z vsemi zagriženimi sovražniki naše Slovenske Kmetijske Zveze. Zborovanj Kmetijske zveze se ni udeležil, pač pa zborovanja samostojnih. Njegova duševna hrana je seveda „Kmetijski list“, katerega sledovi se že kažejo na njegovem sinu. Na vso moč si prizadeva, kako bi dobil več pristašev k tej puhli strančici, da bi potem zmagal pri bodočih volitvah. Pa ne boš, Franceljček! Razni zotlerji, svinjski mešetarji in par oštrjev ti ne bodo priborili zmage. Zato bomo že mi stari zvezarji skrbeli. Do tistega časa pa: Z Bogom!

Verače. V času podpisovanja majniške deklaracije so se vse občine z navdušenjem izjavile za isto, le naša občina je delala žalostno izjemo. Temu se pa ne moremo čuditi, če pomislimo, da ji načeluje mož, ki mu politično obzorje ne sega čez sosedov plot, ki posebno naglašja, da njemu „je vse eno, Nemec ali Slovenec“, samo da plača. Ves svoj denar ima v nemških bankah in na njegov pritisk menda ni prav nobena občina podpisala toliko vojnega posojila kot ravno veračka. Celi čas vojne je imel župan Anton Bovha aprovizacijo v rokah, pri kateri se je njegova mastna malha na račun bednega, izmozganega ljudstva napolnila do vrha. Pri nas ubožne izkaznice še sploh niso prišle nikoli do veljave. Ubožne karte je dobil le tisti, od katerega je imel župan kako osebno korist, ne glede na to, kako premoženje poseduje. — Obrabčamo se javno na Vas, g. župan Anton Bovha: 1. V začetku aprila ste dobili 68 kg sladkorja od ubožne akcije, ½ kg na osebo; zakaj niste razglasili tega sladkorja in zakaj ga ne oddaste svojemur nameru? Je li šel zopet kot običajno na Hrvaško po 60 K? 2. Zakaj nimate nikoli določenega stalnega uradnega dneva in ure? Zakaj pustite stranke čakati vsigdar najmanj pol dneva? Je-li občina radi župana, ali pa obratno? Pričakujemo, da boste na naše javno vprašanje odgovorili, sicer bomo prišli še z drugimi rečmi na dan. Avstrijski duh mora izginiti tudi iz naše občine! Narodno vlado v Ljubljani prosimo, da posveti nekoliko svoje pozornosti temu našemu dopisu!

Orlovski vestnik.

Okrožna prireditve v Hočah. V smislu sklepov zadnje okrožne seje je odbor izdelal podroben vspeled orlovske prireditve Mariborskega okrožja. Odsekom določimo v kratkem vabila in tudi plakate za to prireditve. Glede izdatkov za zajtrk in obed naznanjamo, da stane oboje skupaj 10 K. Udeležbo je treba prigrasiti najkasneje do 5. maja na naslov okrožnega podpredsednika (Fr. Polak, kaplan, Hoče). Opozarjamo odseke, naj pridno vežbajo proste vaje, da bodo mogli z velikim številitelovadecev nastopiti pri javni telovadbi. K prireditvi vabimo tudi druge mladeniške in dekliške ter izobraževalne organizacije mariborske okolice. Na svidenje dne 13. maja v Hočah! Bog živi!

Teharje. Dne 13. junija 1920 se vrši na Teharjih orlovski tabor Celjskega okrožja. Domači odsek in vse druge naše krščanske organizacije so že pridno na delu, da poskrbijo, da se razvije tabor v veličastno manifestacijo orlovske misli. Največje zanimanje pa vzbuja nova zastava tukajšnjega odseka, ki be isti dan blagoslovljena. Načrt za zastavo je izdelal g. arhitekt J. Vurnik v Ljubljani. Ze ime g. arhitekta jamči, da bo zastava prvovrstno umetniško delo, ki se bode z lahkoto merilo z vsemi drugimi slovenskimi zastavami. Torej na svidenje na lepih Teharjih! Bog živi!

Mala naznanila.

Razna:

Naznanilo!

Podpisana nisva plačevala za dolgoro, katere bi kdo napravil na ime

Kolar in Franca Kolar
iz Črešnjevec.

378

Jurij Juteršnik

si kar in pleskar, Maribor, Brandsova ulica 3, se priporoča za izvrševanje vseh v to stroko spadajočih del.

354

Na vrtniške se amer. Slovence!

Podpisani prosim, ako je mogoče kateremu znan BERGLEZ JOŽEF v službi in stanujoč leta 1918 v Pittsburgu Hospital v Ameriki. Prosim dotičnega prijatelja iz človekoljubja naznaniti to sinu Bergles Ferdinandu sprevednik, Maribor, Aleksandrova cesta 49.

370

Kupi se!

Najvišjo ceno za 286

ovtjo volno.

oprano in neoprano plača edinole
I. OSWALD, Velikovec,
Koroško.

Proda se!

Na prodaj

mlinski kamni za žrnje, dalje lepi brusni in kosni kamni, črna po dogovoru. Jožef Planina, Rogatec.

330

Rogaška Slatina KRALJEVI VRELEC

se dobi na debelo v celih zabojih ali pa na drobno v steklenicah pri

Franju Novak,

trgovcu v PODOVI

pošta Rače.

Edina zaloga za celo
Dravsko polje. 321

Mali hram blizu

cerkve, pripraven za vsako obrt s 6 stanovanji, sočivnik, vse novo popravljeno, se proda. Schulgasse šte. 5, Studenci pri Mariboru.

377

POZORI!

Prodajam posestvo blizu Poljčan, sestojče iz vinograde, travnika in hoste, meri 4 1/2 oravov. Zraven tudi imeniten kamnolom za apno. Hlisa v dobrem stanu. Cena po dogovoru. Naslov v upravnistvu.

378

Hlisa v Varaždinu

7 sob z inventarjem, dobro idoča koncesija 150.000, mestno-obiljska hlisa 2 stanovanji, velik vrt, gospodarsko poslopje 160.000, posestva od 100.000 navzgor, hotel izborna lega 1.000.000 K posredovalnica za posredstva "Rapid", Maribor, Gosposka ulica 28.

386

Ravno so došle

večje množine blaga iz inozemstva, zato razpošiljam po celim kraljest. po zelo nizkih cenah:

Čaj	Kava
Kakao	Riž
Mandeljine	Olje
Čokolado	Milo
Paprike	Bombone
Zafran	Konjak
Vanilijo	Rum
Rokice	Slivovko
Figle	Slive
Paradižnik	Šremo
Rozine	Sveče
Dikave	Testenine
Limone	Žveplo
Pomaranče	Galice

Anton Močnik

CELJE, GLAVNI TRG.

Plošče

za brušenje žag, prvovrstne kakovosti prodaja

FRANC SWATY,

tovarna za izdelovanje umetnih brusnih kamnov

Maribor, Bismarkstr. 5.

Službe:

Učenec iz dobre

hiše, pošten, se sprejme takoj v trgovino z mešanim blagom v Dobovi pri Brezicah ob Savi A. Krošelj, nasledniki.

385

Soreime se h konjem dober zanesljiv hlapec, nemškega in slovenskega jezika vešč, ki razumi vsa poljska dela. Plača po dogovoru. — Kje pove Franc Stamberger v Smarju pri Jelšah.

333

Učenca

za trgovino z mešanim blagom, slovenske in nemške vešč, so teko sprejme. — Onudbe na P. Minarik, trgovec. Vuhred ob Dravi.

341

Sobarica

zanesljiva, čednega obnašanja, se sprejme v stalno službo pri g. prim. dr. Matko, Maribor, Slovenska ulica 4.

339

Spretna gospodinja

srednjih let z letnimi spricvali želi priti v kaksno župnišče. Ponudbe na Marjjo Vudak, Orešje šte. 1 pri Ptuj.

335

Intelligenten,

ož. mlad mož s kavicjo slovenske in nemške in v govoru in pisavi zmožen, bil dosedaj samostojen, išče službe kot vodja filijalk, skladiščnik, pisarniška moč, trgovski ali pisarniški sluga, ima prakso v poljedelstvu kot šafar. Ponudbe na nasl.: „Energien 26“ na upravo lista.

371

Mlinarskega učenca

sprejme paromlin KANIŽA pri PESNICI.

380

Ažurirajte za Slovenski Gospodar.

Proti:

Sladkorni bolezni, bolezni jeter in ledvic, oteklini želodca in čreves, kroničnemu katarju želodca in čreves, žolčnemu kamnu, hemoroidom in bolezni mehurja, putiki in debelosti,

278

je najboljšo sredstvo naravna zdravilna mineralna voda „Rogaška Slatina“.

Rogaška Slatina

največje in najmodernejšo zdravilišče v Jugoslaviji. — Hydroterapija, elektroterapija.

:: inhalatorij, gimnastika in zdravljenje ::

kopelji z ogljikovo kislino

solne, sumpčne, parne, zračne, solne kopelji in kopelji z vročim zrakom.

Vojaška godba (42 moč, med istimi absolvirani konservatoristi). Za vsakovrstne zabave je skrbjeno, kakor v največjih svetovnih zdraviliščih. (Umetniški koncerti, tombole, plesni venčki, gledališke predstave, kino, izleti itd.)

Sezija od 1. maja do 15. oktobra.

Ravnateljstvo.

Ponujamo za točno razpošiljanje samo v celih vagonih

98/99 % izvirno ameriško najboljšo kakovosti

modro galico (sivi kamen)

128/130 % izvirni ameriški in angleški

jedni natron (lužni kamen)

224

99/100 %, sicilij-ko

žveplo — žvepleni prah — žveplene palčice nadalje: kotomaze, kolofoni, galun, boraks 90%, očetno kislino, parafin, angliško in italijansko jedrnatno milo kakor kemične predmete ter strovine vsake vrste izključno iz prekmorskih prvih rok.

„ORIENT“ kemična industrijska in trgovska delniška družba.

CENTRALA: DUNAJ I., Fleischmarkt 1.

Brzjavlj.: „Orindust“ Dunaj. Lastne podružnice:

TRIEST—GENOVA—BEROLIN—BUDIMPESTA.

POHISTVO

Združene tovarne in delavnice pohištva v Mariboru

Grajski trg 3.

Sprejme naročila in vse mizarске oddelke.

273

POZIV!

Imam hude nasprotnike, kateri so me obdoli leta 1919 spomladi pobune zoper Jugoslavijo, tako da sem živel v pregnanstvu do 9. svečana 1920 in sem se vrnil ta dan na svojo kmetijo.

Dokazati se mi ni moglo nič drugega, kakor moj beg.

Kakor hitro sem začel prejeti svoje gospodarstvo, iskali so moji neprijatelji sumničar in tako so me osamili, da sem spravljal ponarejene bankovce v Jugoslavijo.

Ker mi je bila napovedana aretacija, sem se umaknil s svojega posestva v Jugoslavijo na svoje posestvo v Čmureku.

Žal, da mi ni moglo izslediti obrekovalcev!

Zato pozivljem s tem eno podlo dušo, katera hoče uničiti mene in mojo družino, naj se javi v pisarni g. Franca Stupica, notarja pri Sv. Lenartu v Slov. gor. in ako tam doprinee dokaze:

1) da sem v času od 9. svečana 1920 naprej jaz sam ali po kom drugem izdal hake druge denarje, kakor nove jugoslovanske novčanice in manjše izmenjane pravilno k-lekovane stare bankovce, ali

2) da sem razum ponesrečene kobile, sploh kaj prodajal ali kupoval v nevednem času, dobi kot

nagrado K 2000.—

s črkami: Dratisco krom nemškega denarja.

SV. LENART V SLOV. GOR., dne 13. aprila 1920.

Aloizij Fink

posestnik v Tratah.

374

„JADRAN“, O lasna odprava Maribor.

SOL

samo po vagonih dobavlja takoj

U- IN IZVOZNA TVRDKA

FERDO SERT - MARIBOR

KOROSKA CESTA 21

Brzjavlj.: SERT MARIBOR 380 Telefon 265

VABILO na redni občni zbor

ljudske hranilnice in posojilnice v CELJU

reg. zadruga z neomejeno zavezo,

kateri se vrši v nedeljo, dne 2. maja 1920 ob 10. uri

dopolodne v posojilnični posvetovalnici.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva, 2. Poročilo nadzorstva, 3. Potrjuje računski zaključki za l. 1919, 4. Sklepanje o razdelitvi čistega dobička, 5. Nadomestna volitev dveh članov načelstva, 6. Sklepanje. Ako bi ta obni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, se vrši eno uro pozneje drug občni zbor, kateri je sklepčen brez osira na število došlih zadrugnikov.

376

Načelstvo.

Kostanjev in hrastov

LES

od 8 cm naprej debelost, ravno tako tesan in rezan les kakor tudi bukovo oglje in drva kupuje po najboljših dnevnih cenah in prosi tozadavne

takojšne ponudbe franko vagon nakladne postaje.

RUDOLF DERGAN - TRGOVEC - LASKO

Razpis službe.

Pri mestno-občinskem uradu v Slov. Gradcu je razpisana služba redarja. Plača po dogovoru, prosto stanovanje, kurjava in razsvetljava. Prosilci morajo biti vojaščine prosti slovensčine v pisavi in govoru zmožni, ter neomadeževanega življenja.

348

Nastop službe s 1. junijem

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju

(HOTEL BELI VOL)

obrestaje hranilne vloge počeni s

375

1. aprilom 1920 in sicer:

vezane proti šestmesečni odpovedi po 4 %

nevezane brez odpovedi po 3 1/2 %

Posojila daje na vknjižbo, poročstvo ter odvarja tekoče račune.

Gospodarska Zadruga za Prekmurje. Mursko polje in Slovenske gorice,

V. Z. Z. O. Z.

prodaja: razne manufakture za moške in ženske obleke, vseh vrst speceerije, čevlje, usnje deske, stavbeni les in poljedelske stroje.

Kupuje pšenico, žito, koruzo ajdo, proso, oves, kože vse kmetijske pridelke.

Posreduje pri nakupu večjih poljedelskih strojev, kakor parnih mlatilnic in motorjev

Pravico kupovati in prodajati zadrugi imajo samo člani.

Novi člani se sprejemajo v zadrugi pisarni zadruga v Gornji Radgoni in pri vseh podružnicah.

Združne trgovine sov: Gornji Radgoni, Murski Soboti, Dolnji Leadavi, Beltincih, na Cankovi, Križevcih, pri Ljutomeru, Radgoni.

P VII 28/15—106

RAZGLAS!

Na predlog varštva nedl. Cafuta otrok se bo dne 8. maja 1920 dopoldne ob 9. uri v Velavisku prodalo na javni dražbi okoli 90 hl belega vina, letnik 1918 in 1919 za izključno ceno 1 k 16.—. Cena se razume od kleti. Z domikom gre vna nevarnost na kupca. Polovica kupnine je položiti takoj v roke sodnega odposlanca, druga polovica pri prevzetju. Vino se mora tekom 14 dni po dražbi prevzeti. Prodajalci si pridržijo pravico, tekom treh dni najvišji ponudek odkloniti.

337

Okrajno sodišče Ptuj, odd VII., dne 9. aprila 1920.

Kmetijska zadruga v Račjem

V. Z. Z. O. Z.

ima svoj letni občni zbor dne 2. maja ob 2. uri dopoldne v zadrugi prostorih v Račjem. Ker pridejo važne točke na dnevni red prosimo vse člane, da se zbora sigurno odzležejo.

372

Načelstvo.

Tisk tiskarne sv. Črila v Mariboru.

Zopet

ogromno pošiljatev manufakture naravnost iz inozemstva je prejela tvrtka R. Stermecki v Celju in sicer volne, cefirja, tiskanine, etamina, batista za ženske obleke, sukna kamgarna in hlačevine za moške obleke, belega in pisanega platna za perilo, kloba, cvilha, robcev, svile in še mnogo raznega drugega blaga, katero se prodaja zaredi nakupa v velikanskih množinah po čudovito nizkih cenah. Razen tega vedno velika zaloga lastnega izdelka srja, predpami-

kov, bluz, kril, ženskih, moških fantovskih oblek po zelo nizkih cenah. Čevlji, ženski, moški in otroški vedno v velikanski zbir, pristno ročno delo od lastnih čevljarjev. Ilustrovani cenik zastoj! Na debelo samo v I nadst.

Veletrgovina R. Stermecki, Celje št. 300, Slov.

Izdajatelj in založnik Kat. tiskovno društvo.

Odgovorni urednik Franjo Žebot.